

Unuttuğumuz Değerlerimizden Saltoğlu Sineması

– S. COŞKUNER · 09 Mart 2016

UNUTTUĞUMUZ DEĞERLERİMİZDEN “SALTOĞLU SİNEMASI”

Çocukluğumuzda ilçemiz Bucak'ta hafızalarımıza kazınmış bir sinemamız vardı. 1960-70 li yıllarda bizim kuşağın hepsinin yüreğine işlemiş hatıraları vardır. Bugün Saltoğlu sinemasının yerinde Hale Pastanesi var. Bir kışlık bölümü, bir de yazlık bölümü vardı. Kışlık bölümü tekli tahta oturaklardan, yazlık bölümü ise, uzun belediye banklarına benzeyen ağaç oturaklardan müteşekkildi. Yazlık bölümün perdesi açıkta olduğundan, çevredeki yüksekçe olan evler sinemayı bedavaya seyrederdiler.

Cüneyt Arkın'ın “Malkoçoğlu”, “Kara Murat”, “Osmanlı Cengaveri” serilerinin, Kartal Tibet'in “Tarkan” serilerinin, Yılmaz Köksal'ın avantür filmlerinin revaçta olduğu bir dönemdi o dönemler. Ediz Hun'un, İzzet Günay'ın, Belgin Doruk'un, Türkan Şoray'ın, Fatma Girik'in, Hülya Koçyiğit'in, Filiz Akın'ın aşk ve macera filmlerini seyrederdik. Yılmaz Güney ve Nebahat Çehre'yi de unutmamak gerekir ki, “Kızılırmak Karakoyun” filmindeki, tuz yedirilmiş koyunların su içmeden nehri kaval sesiyle nasıl geçirildiği hala hafızalarımdadır.

Sinemanın dış duvarına bugünkü film ve gelecek film diye afişleri asılırdı. Çok revaçta bir film oynayacaksa onun reklam afişi bir hafta önceden “yakında” jargonu ile reklam edilirdi. Sinemanın eski bir otosu vardı. Bu reklam otosunun üzerine oynayacak filmin afişi asılır, üzerindeki hopörlörle sürekli anons edilerek ilçenin her sokağı dolaşılırdı. “Bu akşam saat: yedide başrollerini Cüneyt Arkın ve Fatma Girik'in paylaştığı efsane aşk ve macera filmi ALA GEYİK Saltoğlu sinemasında”...

Biz çocukların tek eğlence yeri Saltoğlu sinemasıydı. Zira, bugünkü gelişmiş teknoloji ürünü araçların hiç birisi o günlerde yoktu. Hele dini bayramlarda saat 10 da, 12 de 14 de, 16 da ve 20 de seanslar olurdu. Bayram harçlığını toplayanlar soluğu sinemada alırdı.

Sinemaya yakın yerde ana caddenin üzerinde küçücük bir dükkanı olan, Hese Ali dayımız vardı, nur gölünde yatsın. Ham çekirdeği kavurur ve dükkanındaki ağaç teknede elleriyle karıştırır karıştırır tuzlardı. Öyle lezzetli olurdu ki, sinemaya girmeden önce herkes, ama herkes Ali dededen çekirdek alırdı. Gazete kağıdından kendinin yaptığı çeşitli ebatlardaki külahlara konulan çekirdekler, film boyunca çıtır, çıtır tüketilirdi.

Tahmin edebileceğiniz gibi çekirdek kabukları yere atılırdı ve hatırı sayılır bir çekirdek kabuğu çöpü birikirdi. Film sonrasında çöpleri süpürelere bir filmi bedava seyretme hakkı verilirdi. Bun herkes bilirdi. Parası olmayanlar filmin bitiminde soluğu Saltoğlunun yanında alır sinemayı süpürme kuyruğuna girerdi. Talep çok olunca liste tutulurdu.

Yüksekçe bir yerde film makinası vardı. Cııır, cııır, cııır döner durur bantındaki filmi beyaz perdeye yansıtırırdı. O filmler metal kaplar içerisinde diğer bütün sinemalarda da dolaşır ve haliyle eskirlerdi. En az üç beş defa kopmadan bir filmi seyretme imkanı olmazdı.

Hele filmin en önemli ve heyecanlı yerinde film bandı koparsa, millet yaygarayı basardı. Kopan filmin bağlanarak yeniden başlaması normalde birkaç dakika sürerdi. Usta, bandı bağlamakta gecikirse,

“makiiiiiiiiis uyudun muuuuuu? Diye hep bir ağızdan bağırdık. Yetmezse, hep bir ağızdan ıslık (fıyyık) çekerdik.

Bu günkü gibi patlamış mısır yoktu. Yalnızca Ali dedenin çekirdeğini yedik. Ama sinema sahibi gazoz, fruko, sen sun, pepsi ve kola satardı. Tabi bunları ancak parası olanlar içebilirdi.

Filme girmesi pek zor olmazdı ama, filmin bitiminde aynı anda herkes ayağa kalkıp, daracık koridordan dışarı çıkması, gerçekten bir mesele olurdu. Bir birinin ayağına basan, itekleyen, kavgaya tutuşan... Filmi seyrederken dil anlamında çıt çıkmazdı. Ancak filmin heyecanlı ve stratejik yerlerinde hep bir ağızdan bağırlarak başrol oyuncusundan yana destek nidaları yükselirdi. Kötü rolde oynayan Bilal İnci, Erol Taş, Hayati Hamzaoğlu, Aliye Rona, Süheyl Eğriboz, Hüzeyin Zan gibi aktörlerin yediği hakaretler ve küfürleri sıralasak İstanbul'a varırdı.

Kötü adamlar öyle güzel rol yaparlardı ki, genellikle önce başrol oyuncusunu hunharca, kalleşçe döverler, çarmıha gererek işkence ederlerdi. Sonra bir mucize olur, gizil bir güç başrol oyuncusuna yardım eder, bütün prangalar sökülür ve sıra kötü adamların dövülmesine ve intikamların alınmasına gelirdi. İşte burada hep bir ağızdan bağırlarak başrol oyuncusuna destek verir, adeta onunla birlikte kötü rol oyuncularını biz de sandalyelerimizden döverdük.

Tabi bu sırada gün görmemiş küfürler, hakaretler ve edebiyat lügatı parçalamaları ortaya çıkardı. Filmin çıkışında hararetli tartışmalar devam eder, film ile ilgili yorumlar, fikir üretmeler, hatalar, eksiklikler, güzellikler ve çirkinlikler uzunca bir süre tartışılırdı.

Merhum Erol Taş'ın İstanbul Kumkapı'da bir kahvehanesi vardı. Malum bizim Bucaklılar genelde hep kamyoncudur. Kumkapı sahilindeki kamyoncu garajına kamyonunu koyan, Sirkeci'ye geçmeden önce Merhum Erol Taş'ın kahvesinde çay içerdi. Filmlerdeki bizim öfkelenmemize ve bağırmamıza sebep olan o kötü adamdan eser yoktu. Çayı kendi elleriyle takdim eder, güler yüzü ve nezaketiyle de örnek bir babacandı.

Aşk filmlerinin müdavimi nezaketli, yumuşak huylu, yakışıklı jön Ediz Hun ise, ne tesadüftür ki, 1999 yılında TBMM de benim dönem arkadaşım idi. Onunla yakın arkadaşlık yapmak ve muhabbet etmek de, benim için bir şeref olmuştur.

Yakın zamanlarda Ahirete göçen Saltoğlu amcamız başta olmak üzere, ahirete irtihal eden tüm artis ve aktrislerimize Allah'tan (cc) rahmetler diliyorum.

Selam, sevgi ve dualarımla. Allah'a (cc) emanet olunuz.

9 Mart 2016 Saat: 07.00 Antalya

Yrd.Doç.Dr. Süleyman COŞKUNER

Kaliteli Yaşam Uzmanı